

FOAIA ILUSTRATĂ

În Monarchie: $\frac{1}{4}$ an fl. 1.50; 1 an fl. 6

În România: $\frac{1}{4}$ an lei 5.—; 1 an lei 20

Apare în fiecare Duminică

Redacțiunea și Administrațiunea:

Strada Măcelarilor Nr. 21

Anul I

Sibiiu, 1/13 Decemvrie 1891

Nr. 48

Novac și Gruia.

Scrisă de dl. **R. Vraciu** în vara anului acestuia în muntele Balindru, după ciobanul Dimitrie Radu din Poiana (l. Mercuria).

(Urmare și fine).

Gruia când se pomeni
El mânil le întindea
Și coardele le rupea
Numa-ntr'una rămânea
Blăstēmul dela tatăl-sēu
Și din gur-așa grăia:
„Turcilor voinicilor
Deslegați-mi mâna mea
Sē mai fac o cārțalue
S'ō trimit la tatăl-meu
Sē vadă ce pățesc eu“.
Ei din gur-așa grăia:
„Sus în vârful muntelui
Este o peșteră de peatră
Pe seama Gruii gātată
Trece astăzi, trece mîne
Eată Novac nu mai vine.
Un corb negru sē ducea
Pe casă la tatăl-sēu sē punea
Și începea a cloncâni;
Novac afară eși.
Corbeo, corbeo, haiduc corb!
Mult 'ți-oi da dacă-mi vei spune
Doi de Gruia al meu pe unde-i.
Mult 'mi-i da până-ți voi spune
Doi de Gruia al tēu pe unde-i.
Față albă sē scobesc,
Ochișori negri sē stric,
Și sânge roșu sē sug.
El s'a legat că și așa-i va da.
Corbea acolo sē ducea
Pe temniță sē punea
Și Gruia că-mi mai durmea.
Și începea a cloncâni
Și Gruia sē pomeni.
Du-te de aci corbule
Că ai mâncat capul tată-meu
Și ai venit sē mînci și al meu.
N'am mâncat capul tatăl-tēu
N'am venit sē-l mînc și-al tēu
Ci am venit în rîndul tēu.
Du-te la taica și-i spune
Joi în sēptēmîna mare
Au Turcii o 'rbătoare
Scot robii de prinsoare,
Fiul tēu la 'zurare.
El nimica nu sta
Și la grajd că sē ducea
Și pe roșu și-l scotea
Și pe roșu încăleca

Și-și lua gâlbiori mititei și frumușei
Că scia că trag Turcii pe ei.
Când acolo și-ajungea
El din gură așa grăia:
„Turcilor voinicilor
Am auđit și sciu bine
Că aveți un roburel tinerel
Dați-mi'l, că este al meu.
Eși afară goagă neagră:
Ce cauți la noi fără treabă
Dați-mi'l și 'l cumpēniți
De trei-ori în gâlbiori
Și de cinci în bani mai mici“.
Nu ni-i robul de vîndare
Ci ni-e robul de pierdare.
Eși afară goagă neagră:
Ce cauți la noi fără treabă?
El tare sē supēra
Și pe roșu încăleca
Gâlbiori pe jos țipa
Turcii după ei sē pleca
El pe toți că și 'i tăia
Și pieile le-apuca
Și pe Gruia și 'l scotea.
Și din gură așa grăia:
„Gruia Gruisor al taichii
Tu de când ai mai robit
Mustața te-a năpădit
Fața 'ți s'a ponosit
Curagia 'ți ai pierdut.
Taico taiculean al meu,
Eu de când am mai robit
Mustața m'a năpădit
Fața 'mi s'a ponosit
Curagia n'am pierdut.
Taie taică cei tăia
Și and' la mine sabia.
El sē învirtea într'un picior
Și-și tăia câte un ocol
Și-și mai da odată roată
Și mai tăia câte o coardă.
Când soarele la chindie
El mai avea miie de miie
Când soarele scăpăta
Și pe-aceia și 'i gāta
Și pe roșu încăleca
Și la maică-sa pleca
Maică-sa în cale 'i eșia,
El din gură așa grăia:
„Fugi maică din calea mea
Că 'mi-i roșu inferbēntat
Și 'mi-i paloșu spurcat
De sânge de turc turbat.
Pe roșu și 'l încurca
Pe roșu și 'l potolea.

Iulia Hașdeu.

3 Noemvrie 1869 — 17 Septemvrie 1888.

(Cu portret).

Iulia Hașdeu a fost fiica ilustrului istoric și filolog dl. B. P. Hașdeu, profesor la universitatea din București și al cărui portret se află în Nr. 36 al acestei foi.

Ca biografie a tinerei fecioare poete plecată din lume înainte de a ajunge vârsta de 19 ani, reproducem următoarele rânduri din biografia făcută în „Revista Nouă” (București) de dl. G. Ionescu-Gion:

„Iulia Hașdeu s'a născut la 2 Noemvrie 1869 în București.

La vârsta de doi ani și jumătate, atunci când celor mai mulți copilași li se adresează încă în gungunele virgilianul, începe, parve puer, risu cognoscere matrem, Iulia Hașdeu citia deja, deși nu putea pronunța bine toate cuvintele.

De atunci, trecu preste legile firei...

La 8 ani, ea depuse examenele claselor primare la școala de băieți din Verde, al cărei director era regretatul poet Scurtescu.

La vârsta de 11 ani, fetița termină cele patru clase gimnasiale la liceul St. Sava, și fu premiată împreună cu ceilalți elevi de ministrul instrucțiunii publice de pe atunci, răposatul Vasile Boerescu.

Necesitatea psihică, firească în acest admirabil organism, de a studia, pricepe și stăpâni cât mai multe din cunoștințele spiritului uman, d'atunci chiar o silia să ese din cercul micelor ocupațiuni ale claselor gimnasiale. Muzica, în deosebi pianul, fu unul din studiile ce învăța de atunci ca o petrecere artistică.

Conservatorul nostru o premia...

Încă dela vârsta de 9 ani, cântecele Iuliei Hașdeu, versurile ce făcea petrecând și jucându-se, arătau, în licăririle lor puerile, vioiciunea minții sale. Scria satire în contra profesorilor. Dnii Jacomi și Tănăsescu trebuie să fi trecut pe rînd cu toate onorurile ce li se cuvin prin versurile elevei-copile.

A zări, a cugeta, a descoperi singură nouă orizonturi era pentru Iulia Hașdeu petrecerea cea mai de frunte.

Pe când sfîrșia gimnasiul, se încercă a compune comedii și drame. Adora teatrul încă de când, copilă, părinții neputînd să se despartă de dînsa, o aduceau în loja lor la Teatrul Național.

Dicea versul la vârsta de 6—7 ani cu atîta căldură, încât nu puține din doamnele, care o sărutau cu drag la adunările societății „Concordia”, plîngeau ascultînd-o cum spune „Sila lui Boliac, sau „Peneș Curcanul” și „Balcanul și Carpatul” ale dlui Alexandri, îndată după răsboiul neatîrnării.

După-ce termină gimnasiul la St. Sava în București. plecă însoțită de mamă-sa la Paris, pentru a 'și lua acolo bacalaureatul...

Ajunsă în Paris, Iulia Hașdeu intră în colegiul Sevigné, instituțiune superioară de cultură feminină, patronată de ilustrul Breal și avînd drept profesori învățați, care au vădă întinsă în lumea universitară a Franciei. Dnii Giry, Maurice Albert, Roy și alții deteră Iuliei Hașdeu învățătura liceală în vederea bacalaureatului îndoit.

Cu puterile ce avea și cu profesori ca acestia se pot lesne pricepe progresele ce tinăra elevă făcu cu pași

repedi, orizonturile ce i se deschiseră și pre care privirea ei le scruta cu bătrână siguranță.

Și în litere și în științe, învățămîntul liceal francez este simpatic prin excelență. Și sufletul și inima Iuliei Hașdeu nimic alt nu cereau în viață, decât a iubi fără sațiu știința în toate ale ei manifestațiuni.

Profesorii fără teamă de a fi falși profeți, îi preșiră cel mai strălucit succes la examenele de bacalaureat.

Trecu în Iulie 1886, la Sarbonna, atît examenele de retorică cât și cele de filosofie, iute, sigură, liniștită. Succesul fu astfel cum spusese toți: strălucit.

În Noemvrie 1886, Iulia Hașdeu, acum studentă, mai vie ca totdeauna, mai veselă, mai bogată în puteri și patimă pentru învățătura, se înscrie pentru licența în filosofie la facultatea de litere în Sarbonna Parisului.

La 4 Noemvrie se deschiseră cursurile.

La 3 Noemvrie Iulia Hașdeu împlinise 17 ani.

Acum în fața științelor înalte, în fața acelei activități nețermurite pre care, ca prin descântec, o imprimă creerului tinăr cursurile Sarbonnei, frigurile lui a scîi ajunseră în sufletul și în inima Iuliei Hașdeu gradul Tor de supremă intensitate. Cursurile pentru licență de filosofie, și anume cursurile comune de literatură elină, latină, franceză, cursurile speciale licenței în filosofie, cursurile de agregățione, unele cursuri ale școalei des Hautes-Etudes, erau pentru studenta-poetă petrecerile cele mai dorite și cele mai iubite...

Urma atâtea și atâtea cursuri, și tot avea timp a lua lecțiuni de canto cu mult cunoscutul tenor vagnerian Lauvers și lecțiuni de pictură cu pictorul Maillart.

Lăsa îndată penelul pentru a lua condeiul și a face planul conferențelor ce trebuia se țină pe rînd sub direcțiunea profesorului, în fața studenților, la Sarbonna.

Când vorbi într'un rînd despre Logica ipotesei și plimbă pre auditorii sei dela Aristotele, care a numit și introdus ipotesa în cercetările filosofice și științifice, și până la școala scoțiană care, cu Thomas Reid, gonesce cu desăvîrșire și pe nedrept ipotesa pin cercetările getătorului; când lămurit, bine legat și cu nenumărate probe luate din astronomie, fisiologie, filosofie și filologie, Iulia Hașdeu arată că ipotesa caută foarte adese-ori în știință, să preceadă experiența și demonstrațiunea, și combătă, ca tinăra fată de 17 ani, argumentele școalei scoțiane spriginind tesa sa pe marile nume ale lui Copernic, Keppler, Huygens, Newton, Leibnitz și Cuvier, — profesorul și studentii se uitau cu iubire și ascultau cu plăcere pe această tinăra străină, care le arăta victorios că, departe, departe, spre Soare-Răsare, Roma-Mumă a lăsat, ca și în luminata Galia, aceeași putere de minte vioaie, adîncă, de lucruri noue făptuitoare.

Căți din tinerii care o ascultau și care nu cunoseau poateț eara noastră decât prin „Le Paysan du Danube” al lui La Fontaine, fură convinși că, dela „Țeranul Dunărei” atît de elocinte în fața Senatului roman și până la Iulia Hașdeu, și Țeara-Românească făcut-a pași gigantici.

Altădată, într'altă conferență de literatura istorică, Iulia Hașdeu explică și comentă cartea II. din Erodot.

Tatăl ei studiase cartea IV. pentru lămurirea istoriei romane; fiica, la 17 ani luă cartea II. În Sorbonna Parisului, Părintele Istoriei, bătrînul Erodot, primii omagie recunoscețoare ale unei Românce, care întrevedea în opera neperitoare a Elinului licăririle străvechiului trecut al patriei sale!

Și ecourile Sorbonnei, care nu mai resunară de numele iubite de Român și Românie de când dl. Alfred Rambaud vorbise de revoluțiunile lui Horia și lui Iancu, resună acum din nou, de același nume, mai cald, mai iubite, prin vocea tinăra și elocinte a fiicei lui Hașdeu!...

Sorbonna, cantul, pictura și lucrările sale — poezii, legende, cugetări; drame schițate, comedii începute, material pentru teza sa de doctor în filosofie (Filosofia în literatura nescrisă a poporului român, teodicea, metafisica, logica, psihologia, etica), basme, corespondențe cu părintele seu, în care adese-ori, Iulia Hașdeu critica cu un discernământ și cu o sagacitate extraordinară cestiunile literare, istorice și filosofice la ordinea zilei în Franția și în țeara sa, — toate acestea făceau să treacă, și pentru ea, și pentru părinți, ori pentru prietenele sale, timpul studiilor ca visurile fermecătoare ale adormiților în fericire...

Sănătoasă, puternică, veselă, glumeață și blând mușcătoare, Iulia Hașdeu lucra într'una Lampa ei, și vara și eara, se stîngea cu mieđul nopței pentru a se re-aprinde după 5 sau chiar și mai puține ciassuri de odihnă.

A trăi era pentru ea a scrie, citi și cugeta; mintea Iuliei Hașdeu străbătea fără nctare întreg universul științei...

Sfîrșitul lui 1886 și începutul 1887 o găsia și o lăsară mai gata decăt totdeauna la luptă.

Lucra mereu.

In Aprilie 1888, era să depună licența.

Preste un an, în 1889, odată cu centenarul revoluțiunii franceze, care a redat omului drepturile și clasele umilite ale națiunilor conștienta puterei lor, Iulia Hașdeu, pentru obținerea gradului de doctor în filosofie, era să aducă în Sorbonna Parisului omagiale sale poporului român și geniului lui; însă începuseră verse sînge.

Era după începutul lui 1887. — „Ce mi pasă!” dîse fecioara, și în fața eroice sale nepăsări toți crederă în incuitatea acestor prime emoptisii.

Veni în țeară cu vacanțele lui 1887. Tușia puțin.

Doctorii din Paris, doctorii din țeară dîseră că nu-i nimic...

Plecă la Paris. Boala se agrava din ce în ce. Cu toate rugăciunile părinților, ale doctorilor, ale profesorilor, nu voi să și întrerupă studiile până în Aprilie 1888. Atunci, emoptisiile începură mai des.

Fu dusă, după consiliul doctorilor, la Montreux, în acea Elveție pre care, în alte timpuri o visitase împreună cu părinții sei.

Putea să scape, dîceau doctorii.

Boala mergea înainte. O aduseră în țeară, o duseră la Agapia, și teribila și ultima emoptisie se declară pe drum.

Sîngele ce vîrșea supse cu desvîrșire puterea fecioarei, care luptase cu atîta eroism până atunci, totuși doctorii cei mai celebri, și în țeară și în străinătate, credeau încă în însănătoșarea ei.

O aduseră earăși în Bucuresci...

Acu, boala cea fără milă secase toate puterile fecioarei.

Diafană în albeața de marmoră, Iulia Hașdeu simția că, cu fiecare di ce trece, vieața scade în peptu'i chinuit.

Nici o mînie, nici o revoltă; regrete și sublimă resemnațiune.

Scrisese în Martie 1888, pe patu-i de durere, o poesie de genială inspirațiune intitulată: Moartea.

Moartea se apropia și fecioara o aștepta cu surisul pe buze.

Cu vocea stînsă dar' tot caldă de iubire, își mîngăia părinții...

In ziua de Sîmbătă, 17 Septembrie 1888, la oarele 2 după amiazi, — zimbînd și sărutânduși părinții... trecu în altă lume. —

Din scrierile sale, pre care n'a avut timpul, nu a le vedea, ci nici a le aduna, au apărut în urmă-i trei volume: 1. Bourgeois d'Avril. 2. Chevalerie și 3. Teâtre. (Editura Socec et Comp. Bucuresci și Hchette et Comp. Paris).

Bucuresci. X.

Iulia Hașdeu.

Schițe din grădinărit.

De
Dumitru Comșa.
XV.

(Cu ilustrațiuni).

Micșunelele.

Micșunelele (micsandrele, șiboiul; lat. Cheiranthus sau Matthiola; germ. Levkoye, Goldlack) se numără între florile de înteuil rang. Tocmai fiindcă se cultivă pe o scară așa întinsă și sînt obștense cunoscute, este de prisos a suleva aici excelentele calități, prin care se disting. Atîta numai, că colecția și așa uriașă de micșunele s'a

înavuțit prin nici că se mai scie câte varietăți cuflori de o mărime și construcție admirabilă. În treacăt fie observat: câte varietăți atâtea colori și nuanțe, una mai falnică și mai gingașe decât cealaltă.

Fig. 16.

Nu este lucru tocmai ușor a prăsi micșunele trainice și frumoase. Ca dovadă pipăită pot servi de-sele jeluiri, că resadul a îmbrăncit, că a trecut în putredire, că nu s'a prins și cu deosebire, că „sămënța n'a fost bună“ etc. Mulți s'apucă, dar' puțini, foarte puțini se pricep în ale prăsitului de micșunele. Va fi deci binevenită o ex-

punere mai deaproape.

Cea d'antêi cerință este să ne procurăm dela un grădinar pământ de flori, alcătuit din compost vechiu și tot atâta năsip mărunt. La cas de nevoie ne putem ajuta așa, că cernem pământ mărunt de grădină în amestec cu tot atâta năsip și puțini cărbuni pișați, care să împedece mucețirea resadului atât de gingaș. Prelângă că face pământul mai fraged, năsipul are și avantajul, că înlesnesce resbaterea rădăcinilor subțirele și scurgerea apei de prisos.

Sămënatul se va îndeplini în lădițe sau tipsii de sămënât, înzestrate la fund cu găurele, care trebuie acoperite cu hârbulețe așa, încât prisosul umezelei să se poată scurge cu înlesnire. După aședarea pământului în tipsii, firele de sămënță se distribuie la o depărtare nu prea mică și se apasă binișor cu o scânduriță netedă, adăugând apoi o foarte subțire pătură de pământ, care și el se apasă, apoi se udă domol cu o străcurătoare deasă. Tipsiile de prăsilă se păstrează la fereastră într'o odaie călduță. Pe timp cald și liniștit, în câte 4—5 oare pe la amiazi, tipsiile se expun afară la aer; altcum resadul se gingășește, une-ori pierie sau se prinde în silă. Stropitul se va repeți numai pe când pământul amenință a se usca. Apa să fie stimpărată și să se aplice în cățătimi nu prea mari. Stropitul cu apă rece sau pe timp răcoros și posomorît ușor poate cășuna ofilirea resadului.

Dacă este ca să țină înfloritul neîntrerupt până în ajunul frigului, n'avem decât să reînnoim sămënatul în 2—3 rânduri, la câte trei săptămâni, cu începere din Martie. Sămënăturile târzii pot ave loc în cutare strat al grădinei, scutit de vânturi reci. Pământul să fie pu-făios, scormonit cu îngrijire și bogat în compost și năsip mărunt. Cel mai bun este negreșit pământul indicat mai sus.

Micile plante se curăță regulat de burueni și, cerând trebuința, se rădesc. Săditul urmează pe când plantele sunt întărite de ajuns, vre-o 3 luni în urma sămënatului. Ele se scot cu pământ cu tot prin mijlocirea unei linguri de tinichea și se strămută în depărtare de 8—10 cm. Plantele cu flori simple se scot și se aruncă.

Purecii de pământ, acești vrășmași neîmpăcați ai micșunelelor, se alungă prin dese stropiri cu apă. Melcii golași se grămădesc și pot fi uciși în țărițele de grâu ce le așternem în vecinătate.

Udatul se va reînnoi abia când și când, firesce seara sau dimineața pe răcoare și nici-decum în arșița soarelui. Pământul trebuie ținut în deplină curățenie și frăgețime.

Pentru de a înlesni orientarea, vom împărți micșunelele în următoarele 4 grupe:

I. Micșunelele vëratice sau anuale (lat. Ch. annuus sau M. annua) cu flori, care miroasă frumos și

apar din Iulie începând până toamna. Există fel și fel de varietăți mari și pitice, stufoase și piramidale, având flori îndesuite sau reslețe în diverse mărimi și forme. Antietate merită cu deosebire cele albe, trandafirii, carmezii, arămii, albastre deschise și purpurii

Fig. 16 reprezintă una din numëroasele flori proprii micșunelelor vëratice engleze.

II. Micșunelele tomnatice sau bienale, se numesc astfel, fiindcă înfloresc de cu toamnă și adese în primăvara ce urmează. În cazul din urmă trebuie ernate în oale. Ele sânt mai puțin expuse la umezeală și la secetă decât micșunelele vëratice. Sămënate fiind prin Martie, ele înfloresc mai de timpuriu și cu îmbelșugare. De altcum prăsierea și cultura seamănă cu a celor vëratice.

Ținute la fereastră, câte 2—3 în aceeași oală, micșunelele tomnatice continuă a înflori cu puțină întrerumpere până în primăvară. Se recomandă mai ales var. imperială (franz. perpétuelle) cu flori mari.

III. Micșunelele ernatice (lat. Ch. incanus), tufe bienale, une-ori perenante care, prăsite și ernate în regulă, iau dimensiuni uriașe și înfloresc din greu. Preste carne se păstrează în lădițe, la un loc aeris și răcoros, scutit de ger; udatul se va face cât mai rar.

IV. Micșunelele aurii (lat. Ch. Cheiri) cu cotoare stufoase și puternice, care produc la virf mici ciorchine de flori lucitoare, galbene, de un miros plăcut și bine pronunțat. Varietățile îndatinate la noi ar trebui înlocuite prin altele mai noue, mai frumoase.

Fig. 17

XVI. Steluțele.

Steluțele (ochiul bouului de grădină, mărgăritele; lat. Callistephus sau Aster sinensis) sânt un fel de tufe anuale, a căror ramuri înflorite au prezența unor falnice buchete, alcătuite din numëroase flori mândre, elegante și trainice. Varietățile mai nobile, datorite timpului mai nou, se disting prin colori strălucitoare în toate nuanțele și combinațiunile albului, roșului și albastrului. Ca fiind oare-cum desevirșite se privesc florile mari sau uriașe, cam lătărețe și deplin învoalte, cuprinzând numai tuburi subțirele sau foite late de același fel.

Sămënatul se face de regulă prin Aprilie, într'o resadniță răcorită, în tipsii la fereastră sau și în grădină. Pământul să fie ușor și îngrășat cu mult compost sau gunoiu putred de grajd. Deasupra sămënței se așterne nițică țărână, care se apasă și se udă incetinel cu străcurătoarea. Îngrijirea resadului se mărginesc la smulgerea buruenilor și provederea cu apă. Steluțele reușesc și ele neasămănat mai bine, de cumva s'ar prăsi în condițiile micșunelelor.

Scurtele indegetări ce urmează ne vor lămurii asupra cultivei mai departe.

Nu s'ar pute dice, ca-și-când steluțele ar fi pretențioase, este însă bine să le sădim într'un pământ scor-

Fig. 18.

monit adânc, pufăios și gras, dacă e să înflorească cu deplină îmbelșugare. Nu este iertat să cultivăm steluțe mai mulți ani după olaltă în același pământ. Gunoii se va intrupa pământului toamna când cu săpatul d'ântei. Prin Maiu, în preajma săditului, pământul se sapă din nou și se greblează bărbătesce. Steluțele sădite se prind și înaintează în grabă, udate fiind de câte-ori cere trebuința; umbra și seceta nu le place.

Colorile se se vină deschilinit sau în combinații armonice, d. e. alb, roșu și albastru sau alb, trandafiriu și albastru deschis sau alb, cărnii și cireșiu. Nu este consult a sădi alătura sau în amestec decât rase cam de aceeași formă și înălțime. Varietățile pitice se aplică bucuroș ca având să împrejmuiească figuri și grupe de flori mai mari.

Resadul se pune în depărtare de 20—40 cm., potrivit cu varietățile, la care aparțin. Operația însăși se va face seara pe răcoare sau și mai bine nemijlocit după ploii călduțe. Stropitul se reînnoiește des. Pământul se lucră și se curăță de burueni în 2 rinduri cel puțin. Necesară este proptirea de bețișoare când avem a face cu steluțe, care se încovoae sub povara florilor mari și ude.

În scopul producerii de sămână se vor alege câteva plante frumoase și îndeplin desvoltate. Aici este locul să amintesc, că tocmai varietățile frunțase produc sămână puțină, une-ori nu produc de fel. Adaog earăși că, puse în condiții puțin favorabile, steluțele degenerază și dau une-ori nasceră la generații netrebnice. Singurul mijloc este procurarea de aiura a unei sămēnte mai bune.

Grădinarii împart steluțele într'o sumedenie de grupe. Se înțelege, că aici nu poate fi vorba decât să indegetăm câteva mai de căpetenie.

1. Steluțele tubuloase, 30—60 cm. înalte, rămoase, trainice, cu flori plăsmuite din numeroase tuburi subțirele.

Fig. 19.

2. Steluțe *Chrisantemum*, preste 50 cm. înalte, cu flori alcătuite exclusiv din foite late, la vîrf resfrânte și situate preste olaltă asemenea țiglelor (Fig. 18). În lipsa de propte, mlădițele se încovoae sau se frâng sub povara florilor mari și grele.

3. Steluțele uriașe, numite și Goliat, cu flori în adevăr uriașe, cuprindend nenumărate foite (flori-cele) tubuloase (Fig. 19). Vestite sînt mai ales var. *Montblanc* și *Montrosa*, cea d'ântei albă suflată cu trandafiriu, eat" cea din urmă în colorarea floarei de persec.

4. Steluțele pitice mēsură abia 15—20 cm. și sînt încărcate de flori tubuloase, roșii închise, tărcate cu alb, purpurii în amestec cu alb și chinoviu. Varietatea numită *turban* este de colorare cărmezie, pētătă cu alb. De altcum există și alte colorii.

5. Steluțele *Shakespeare* (= Șecspir) au presentația unor moțuri pompoase, alcătuite din rămurele scurte și flori rotunde de o construcție ce seamēnă cu a florilor de sub 2.

6. Steluțele cu țintă se disting prin câte o țintă albă care, situată la mijlocul florilor de o colorare cu totul alta, produc o impresie surprindtoare.

7. Steluțele *Triumf* cu flori uriașe de o frumșetă, strălucire și simetrie ideală în colorarea atlasului cireșiu întunecat. Plantele înflorite seamēnă a buchete.

8. *Meteor* este numele unor steluțe moderne de forma unui mătăuz rotund, format din rămurele și numeroase flori mici de un cărmeziiu strălucit.

9. *Perfection* cu flori de 10 cm. în lățime, de o frumșetă și construcție în adevăr perfectă. Singura scădere este, că produce sămână puținică.

Fig. 20 arată o plantă de acest fel.

10. Steluțe imperiale uriașe de o înfățișare maiestoasă în toată puterea cuvântului. Din cotorul puternic se înalță câteva brațe imposante, purtând la vîrf flori uriașe de preste 10 cm. în diametru.

Rēmâne să înșir cu numele următoarele varietăți de elită: *Humboldt*, *Victoria*, *Diamant*, *Liliput*, *Regina de Halle*, *Mandarin*, *Pompon*.

Fig. 20.

Biserică, școală, educațiune.

— Noul proiect de lege pentru regularea lefilor învățatoresci, prezentat de ministrul de culte și instrucțiune publică, contele Csáky, parlamentului ungar, normează salarul minimal al unui învățător ordinar cu 300 fl., cel al unui învățător ajutat cu 200 fl. pe an, precum și cuartir și $\frac{1}{4}$ juger de grădină de fiecare. Acest salariu se plătesce în rate anticipative în bani gata, sau în parte și în produse naturale sau prin folosință de pământ. În cas când autoritățile comunale sau confesionale n'ar pute plăti cel puțin lefile minimale, pot cere subvențiune dela stat. Dacă însă statul contribuie la salarul unui învățător cu mai mult de 50 fl. pe an, proiectul face aplicarea învățătorului subvenționat pendentă dela aprobarea ministrului de instrucțiune publică. Dacă din punct de vedere al legalității, moralității sau al statului ministrul nu aproabă numirea vreunui învățător, autoritatea respectivă confesională va fi îndrumată să aleagă în termen de 30 zile pe altul, ear' dacă nu o va face, va numi ministrul pre învățător, însă dintre cei care aparțin confesiunii, căreia aparține și școala. Ministrului i se rezervă mai departe prin proiect dreptul de a revida și aproba toate sentențele disciplinare pronunțate asupra învățătorilor subvenționați dela stat cu mai mult de 50 fl. pe an. Afară de aceea ministrul poate cere dela autoritățile competente introducerea cercetării disciplinare și poate sista imediat subvențiile. Dacă aceste autorități nu introduc sau nu termină

cercetarea disciplinară cerută în decurs de trei luni o va face comisiunea administrativă comitatensă. Subvențiile acordate de stat pentru îmbunătățirea lefilor, eventual pentru adause de bătrânețe, nu pot fi întrebuițate decât spre aceste scopuri. Complectarea salariilor prin subvențiuni din partea statului se va efectua succesiv în decurs de trei ani și în al treilea an suma tuturor subvențiilor de stat nu poate trece peste suma de 600 000 fl. Toate dispozițiunile proiectului se aplică și asupra învățătoarelor. Multe din dispozițiunile proiectului, care fără îndoială va fi votat de cameră, ar fi bune și frumoase, numai „dacă ar fi făcute spre bun sfârșit“. Dar după multe câte au premers, confesiunile vor trebui să dăcă: „Timeo Danaos et dona ferentes“, mē tem de Danaidī, chiar și când aduc daruri. — **Reuniunea învățătorilor români ort. or.** din tracturile protopresbiterale ale Sibiiului, Seliștei și Avrighului și a ținut adunarea generală în zilele de 22 și 23 Noemvrie v. a. c. în Sibiiu. Membrul reuniunii, profesorul seminarial D. Comșa a citit o interesantă conferență asupra istoricului computului, arătând cum se scriau numerii în vechime, cum au introdus Arabii modul de ađi de a scrie cifrele, cum pe o cale foarte anevoioasă se făceau socotelile pe timpul cunoscutului Adam Riese, cum s'au introdus în secolul trecut modul de a scrie și de a citi numerii, precum îi scriem și citim ađi și cum în fine s'a reformat computul în școala poporală mai ales prin Pestalozzi, W. A. Grube ș. a. Membrul reuniunii, învățătorul Iliescu a ținut o lecțiune practică din gramatică: „despre substantiv, după treptele formale, căreia a urmat o interesantă discuțiune, în decursul căreia membrul reuniunii, profesorul seminarial Dr. I. Crișianu a arătat, că cea-ce școala Herbart-Zilleriană voiesce prin aplicarea treptelor formale, nu e ceva cu desăvârșire nou în pedagogie în ce privește esența lucrului, dar' că e nouă lucrarea acestei școale, de a întemeia această procedare, până aci numai empirică, pe psihologie. Apoi a făcut o scurtă și limpede expunere a întemeierii psihologice a treptelor formale. Membrul reuniunii, profesorul seminarial Dr. D. P. Barcianu, totodată president al reuniunii, a vorbit despre „concentrațiune în învățământ“ arătând ce se înțelege sub conștientă și unitatea conștientei, cum ea poate fi promovată prin învățământ și ce se înțelege prin concentrațiunea învățământului, menită mai ales a contribui la susținerea unității conștientei. Prin un exemplu a arătat cum în școalele din Germania, unde se practică această procedare, se pune în lucrare concentrațiunea. Membrul reuniunii, învățătorul Nicolae Neamțu, a prezentat câteva lecțiuni prelucrate cu mult zel și pētrundere cu scop a introduce pre elevi în cunoașterea elementelor organizațiunii bisericesci și politice. În fine reuninnea a discutat și a primit și o propunere a comitetului, făcută în urma însărcinării primite dela adunarea generală din anul trecut asupra înființării și edării unei foi pedagogice.

Literatură și sciință.

— **Monologuri** vol. II-lea, traduse și aproape localizate după diferiți autori francezi, de N. Țincu, vor apăre în curēnd la Bucuresci. — **Album aller Nationen**, e titlul unei antologii apărute de curēnd la Budapesta și conținēnd traduceri din limba engleză, maghiară, rusă etc. Printre aceste se află și câteva bucăți traduse din literatura română, anumit de ale lui Alexandri, Eminescu, Bolintineanu, Carmen Sylva, Dela Vrancea, Macedonsky ș. a. — După-cum citim în „Românul“ dl. Dim. A. Sturdza, singurul, care în România se ocupă cu numismatica, pregătește un volum cuprindēnd mări multe date și detalieri asupra numismaticei române. — Dl.

Ioan Bianu, profesor și bibliotecar al Academiei Române, a terminat un interesant studiu asupra **Psaltirei Scheiane**, al cărei text îl publicase tot dinsul înainte cu vr'o doi ani cu spriginul Academiei. — Dl. Ioan Ghica, veteranul dela 1848 și fostul ministru plenipotențiar român la Londra, autorul interesantelor „Scrieri cătră V. Alexandri“ (1887) și „Amintiri din pribegia după 1848“ (1890), arangiază acum un volum, care va cuprinde o serie de scrisori de ale luptătorilor pentru renascerea noastră națională.

Teatru, musică și arte preste tot.

— La biserica din Cuciurul-Mare din Bucovina, care s'a sfințit nu de mult, frumoasele lucrări de pictură au fost executate de pictorul Eugen Maximovici, ear' cele de sculptură și auritură sânt executate de sculptorul și auritorul român Ioan Pășlea, Eată ce ne spune „Gazeta Bucovinei“ despre cei doi artiști: Eug. Maximovici s'a născut în anul 1857 ca fiu al doilea al parochului gr.-or. Alexandru Maximovici. După absolvarea gimnasiului din Cernăuți, la care a luat deja instrucțiune în această artă prin îngrijirea binemeritatului seu bunic Constantin Lucescul, a ajuns în anul 1876 la academia pentru artele frumoase din Viena. Aci, deși s'a bucurat de iubirea și recunoscinta învățătorilor sei Wurzinger, Eisenmenger și Müller, s'a luptat cu multe miserii și moartea preatimpurie a bunicului seu 'i a detras ori-ce sprigin și așa 'a împedecat a merge la München pentru complectarea studiilor sale și a fost silit să primeasca postul unui profesor de desemn la gimnasiul din Rădăuți. Scutit de grijile pentru subsistență, pictorul nostru a putut aici să și complecteze studiile și în retragerea acestui orașel a găsit condițiunile necesare pentru desvoltarea eminentului seu talent. Aici a avut el privilegiu să studieze ființa artei vechi și să cunoască poporul. Drept mare încurajare 'i a servit și împregiurarea, că decedatul principe moștenitor Rudolf 'i a cumpărat un acuarel al bisericei din Sucevița și prin aceasta a putut fi angajat pentru desemnurile asupra Bucovinei din opul „Oesterreich-Ungarn in Wort und Bild“. Prelungă aceste s'au zemislit multe peisagiuri și portrete, dintre care numai puține au rămas în țeară. Tot așa întrebuițează el privilegiul spre a studia în herghelii nobilul material de cai, și o iconă mai mare cu „Imprimarea semnelor în herghelia dela Rădăuți“ a fost cumpărată la ultima expoziție agricolă din Viena decătră consilierul de secție baronul Schwarz. Prelungă aceasta se ocupă cu pictura bisericească și a zugrăvit chipul sfântului Aloisie pe seama gimnasiului din Rădăuți, pentru care a primit laudă din partea metropolitului nostru Morariu-Andrievici.

— Ear' despre sculptorul și auritorul Pășlea scrie: Deoarece-acesta e unicul Român în Bucovina, care se ocupă cu această meserie, ne ținem de datorință a intra mai deaproape în descrierea persoanei acestui artist tiner și de bune speranțe. Ioan Pășlea s'a născut în Bozovici, în Bănat, la 8 Octomvrie 1869. După absolvarea claselor inferioare ale școalei medii, prima instrucțiune în această artă a primit-o în Timișoara la sculptorul, strugarul și auritorul Francisc Weigl. În decursul instrucțiunii sale, el a primit pentru lucrările sale expuse la anul 1886 în Timișoara medalia de aur împreună cu o diplomă. În urma prestațiunilor sale, tinerul artist a fost apoi trimis în același an pe cheltuielile fondurilor grănițeresci române din Caransebeș la Viena spre a se perfecționa în arta sculpturii. Aci a absolvat în patru ani școala superioară pentru industria de artă cu cel mai bun succes. După absolvarea studiilor în Viena, la recomandarea Eminenței Sale dlui metropolit și arhiepiscop Dr. Silvestru Mo-

rariu-Andrievici, i s'au predat lucrările de sculptură și auritorie pentru bisericile gr.-or. din Bucovina. Și astfel tinărul sculptor plin de speranțe lucrează cu toată liniștea în atelierul seu din residență.

Călătorii, descoperiri, invenții.

— Un metal mai prețios ca aurul și mai practic ca ferul. Ferul înainte de toate, apoi arama, cusitorul, plumbul, nichelul, în fine aurul, argintul și platina sunt metalele cele mai cunoscute, pentru-că află aplicare nu numai în mii și mii de unelte, aparate și scule, folosite în viața de toate zilele, ci și în admirabilele mașini de tot felul, care, contribuind la progresul de aži al industriei și tehnicei în mare, dă cultivei noastre moderne signatura ei particulară. Ceea-ce face mai ales metalele potrivite pentru atât de întinsa lor întrebuințare sunt calitățile lor particulare prețioase, care ne permit să le batem cu ciocanul, fără să se spargă și sfărime, să le întindem sub tăvălug, fără să se rupă, să le încovoiăm, fără să se frângă, să le mușăm în foc ca aluatul pentru a le turna în ori-ce formă am voi, să înădăm bucăți unele de altele fie prin mijlocirea focului și batere cu ciocanul, fie prin mijlocirea focului și a altui metal, să le amestecăm topite unele cu altele pentru a căpăta aliagiuri prețioase, să le modelăm cu dalta, ciocanul, firezul și sfredelul întocmai ca și pre lemnul, să le dăm după trebuință la multe din ele elasticitate și în fine prin dizolvare în acide să le preschimbăm cu foarte puține excepțiuni în săruri ca peatra vână, calaicanul, peatra iadului etc., care nu numai în industrie, ci și în economie și farmacie află atât de variată aplicare.

Adevărat însă, că nu toate metalele au toate aceste însușiri și nu toate în același grad. Unele: ca arama, plumbul, cusitorul, nichelul sunt prea moi și se tocesc prin urmare curând, altele, adevărat, sunt mai vîrtoase decât aceste, d. e. ferul, dar' expuse aerului și umezelei se ruginesc ca și ele; aurul, platina și argintul bine că nu se ruginesc de loc, sau ca cel din urmă, numai când vine în contact cu combinațiuni sulfuroase, dar' sunt foarte grele și din cauza rarității mult prea prețioase, pentru a fi folosite la obiecte de toate zilele. Este dar' de cea mai mare importanță, că în timpul mai nou s'au descoperit un metal, care întrunesc în sine mai toate calitățile, care se apretiază atât de mult la celelalte metale.

Metalul acesta nou este aluminiul. El este strălucitor ca argintul, vîrtos ca oțelul și elastic, mlădios ca plumbul, se întinde în sîrme ca și arama și în foșe subțiri ca argintul și aurul, bătut cu ciocanul, fiind rece, se face mai vîrtos și mai mlădios ca mai înainte, în foc se moaie ca aluatul primind prin ciocănit, tescuit și vălă-lucit ori-ce formă, ricit se face mai vîrtos și mai tenace decât cel mai bun oțel turnat, înferbentat și mai mult se topesce și devine fluid ca plumbul, putându-se amesteca cu alte metale pentru a forma aliaguri, de ruginit nu ruginesce, acidul sulfuric, care mai totdeauna se află în mici cantități în aer și prin locuințele noastre și face să se înegrească obiectele de argint, acidul sulfuric, cel nitric, cel acetic, sarea de lămâie, scuiatul, sudoarea ș. a. de felul acestora, care, afară de aur și de platină, atacă toate celelalte metale, n'au nici o influență asupra metalului aluminiu, în fine el e numai cu puțin mai greu ca lemnul și de preste 30 ori mai ieftin ca argintul și chiar ceva mai ieftin ca nichelul. Chilogramul de metal de aluminiu costă acum vr'o 15 franci și probabil că va scăde și mai mult în preț.

Va se dîcă în acest singur metal se află întrunite toate calitățile prețioase ale celorlalte metale și prelungă ele se mai adaugă calitatea ușorimei celei considerabile

și calitatea de a contribui ca, ferul, arama și bronzul amestecate cu o mică cantitate de aluminiu, să primească și ele aproape toate calitățile aluminiului, ear' ferul și arama amestecate în stare topită cu o minimală cantitate de aluminiu să se rafineze așa, precum n'au fost cu puțință a le rafina prin nici o altă manipulare din cele obișnuite până acum. Unele scăderi însă are totuși și aluminiul: în acid chlorhidric și în natron caustic se dizolvă, bătut cu ciocanul în stare înferbentată devine fragil și capătă crepături, de înădit în foc nu se poate înădi, ear' de înădit prin alte metale se poate înădi numai în anumite condiții. E însă probabil, că se vor afla procedări, care se delătore mai ales scăderile din urmă.

Pentru prima-dată a fost aflat aluminiul de chimistul Wöhler la anul 1827, care l a preparat în forma unui praf cenușiu din argila sau lutul obișnuit, ear' la anul 1845 îl putu produce din același material în formă de reguli (globurile metalice). Producțiunea în masse mai mari a aluminiului i succese mai târziu, prin deceniul al 6-lea al secolului nostru, chimistului francez Deville. Prețul însă pentru un chilogram se urca pe atunci încă la suma de 300 franci, dar' după-ce în timpul mai nou s'a aplicat cu bun succes electricitatea la procesele electrolitice pentru scoaterea aluminiului din lut și separarea lui de siliciul, care l făcea fragil, s'a întemeiat în Svițera un mare stabiliment internațional pe acții, care, folosind electricitatea produsă pe cale dinamică prin căderea apei Renului la Schaffhausen, produce de present aluminiu în cantități atât de mari, încât prețul a scăzut la 15 franci chilogramul.

Să vedem acum la ce se poate întrebuința acest metal.

Fiindcă aluminiul curat, pentru sine singur, resistă aproape tuturor acidelor și mai ales și acidului sulfuric, care chiar și argintul îl face să se înegrească, el se folosese la facerea de vase în bucătărie, farfurii, linguri, furculițe, tave, solnițe, sfeșnice, mărfuri de galanterie etc. și permite și industriașilor, care, ca și fabricanții de esențe și vâpsitorii, folosesc acide și procese de fermentațiune, să și facă instrumentele și aparatele necesare din acest metal. Tot din această cauză poate fi întrebuințat la pregătirea de cutii și chisele pentru tot felul de conserve alimentare și în locul staniolului, care oxidându-se, formează combinațiuni otrăvicioase cu multe mărfuri învelite în el, pentru împachetarea ciocolăzii, a ceaiului, a brânzurilor și a multor preparate în farmacii.

Fiind relativ ușor se folosese cu mult succes la facerea de tot felul de instrumente fizicale, chirurgice, optice și fiindcă nu se sparge permite a se face din el vase de beut, care să înlocuiască mai ales în armată clondirile cele greu de curățit de tinichea, sau cele mai grele și fragile de sticlă, ear' fiind sonor, ca și argintul, permite a face din el instrumente de muzică, trîmbițe, bombardoane etc., care sînt mult mai ușoare ca cele de alamă.

Impreunat și amestecat cu alte metale, mai ales cu aramă, formează aliagiul numit bronz de aluminiu, care fiind mai vîrtos, mai mlădios, mai ductil, mai tenace decât metalul curat și decât celelalte feluri de bronzuri, se poate întrebuința earăși la o mulțime de lucruri folosite în economie, industrie, comerț precum: părți de mașini, pistoane, căzane, țevi, funii de sîrmă, roți, obiecte de galanterie, nasturi de tot felul, cuirase, elice și cărne pentru corăbii, ba chiar țevi de tunuri și de puști, care vor face aceste arme mult mai ușoare, prin urmare mai cu înlesnire de transportat, dar' în același timp și mai rezistente, fiindcă nu creapă așa curînd și nici nu se înferbentă așa curînd la împușcat.

Aluminiul amestecat în mici cantități cu ferul și cu arama în stare topită, contribuind, după-cum s'a

amintit, la o rafinare până aci necunoscută a ferului și a aramei, lărgesc în mod și mai însemnat terenul de folosire al acestor două metale atât de prețioase, și și adaugă astfel o nouă calitate de mare folos pentru industrie, tehnică și comerț.

Astfel dar' prelungă prețul ieftin și prelungă ușorătate, mai întrunind și toate calitățile prețioase ale celorlalte metale, cu drept cuvânt se poate privi aluminiul ca metalul viitorului, care, dând un puternic și nou avânt industriei tehnice, va deveni mai prețios ca aurul și mai practic ca ferul.

De toate și de pretutindeni.

— **Societatea de lectură „Andrei Șaguna“** a aranjat o ședință publică Vineri în 29 Noembrie st. v., în memoria Marelui Arhiepiscop Andrei, în sala cea mare a „Seminariului Andreian“ cu următorul program: 1. „Cuvânt ocașional“ rostit de Nicolau Vătășan, cleric din cursul al III-lea. 2. „Rugăciune“, cor de bărbați de Milgrove. 3. „Scena II., actul III., din Iuliu Cesar“, tragedie de Shakespeare, tradusă de A. Stern, predată de Petru Jugă, cleric din cursul al III-lea, (Brut); Ioan Georgia, cleric din cursul al II-lea, (Antoni); și Romul Verzea, Aureliu Giura, Candin Suci, Ioan Iosof, (cetățeni). 4. „Curcanii“, anecdotă din război de Th. D. Speranță, declamată de Aron Flucuş, cleric din cursul al III-lea. 5. „Noaptea“, cântec popular francez, cor de bărbați. — **O propunere cu minte.** Romancierul francez Dumăs (fiul) propune în ziarul „Figaro“, ca în societatea mare franceză cu ocașia prânzurilor și a tot felul de serbări, ce dă, să se pună o taxă anume, d. e. de un franc, pentru adunarea unui fond pentru săracii, care n'au ce se mânca. Această propunere poate fi cu înlesnire primită și la alții, și dacă d. e. și la noi cu ocașia meselor și serbărilor de diferite categorii s'ar contribui sume și mai mici, s'ar pute aduna frumoase sume pentru ajutorarea mai ales a școlărilor săraci. — Pentru răspunsul studenților noștri la contra-memorandumul studenților maghiari. Societatea „Carpații“ din Galați a decis să dea 300 lei studenților români din Transilvania pentru tipărirea răspunsului lor la contra-memoriul studenților maghiari. În Craiova încă se face subscripții spre acest scop, după-cum spune „Secolul“. În alte orașe ale României se face același lucru. Fie, ca să aibă cel mai bun succes!

Cronica săptămânii.

— În ședințele din urmă ale delegațiilor s'a întemplat unele lucruri, care nu vor întârzi a avea grave urmări pentru desvoltarea ulterioară a lucrurilor, mai ales în ce privește afacerile militare. În ședința plenară dela 2 Decembrie n. a delegației ungare delegatul Beöthy a făcut două propuneri în înțelesul, ca ministrul de război să facă dispozițiile pentru imediata întemeiere a unei academii militare în Ungaria, și că în școlile reale militare de pe teritoriul Ungariei limba de propunere să fie cea maghiară. Adevărat este, că aceste propuneri n'au fost primite, dar' soartea unei alte propuneri făcute de delegatul Cornel Abrányi a fost mai norocoasă, fiind primită. În conformitate cu această propunere ministrul de război este avisat să dispună, că autoritățile militare au să corespundă cu cele ungare în limba maghiară și că ministrul are să primească cereri intrate în limba ma-

ghiară și să le rezolveze tot în limba maghiară. La reușirea acestei propuneri a contribuit o majoritate compusă din delegați opoziționali și din câțiva din cei guvernamentali. Guvernamentul „Pester Lloyd“, recunoaște că acest postulat va fi foarte costisitor, că dacă ministrul de război ar fi putut participa de-a dreptul la discuțiune, majoritatea delegației s'ar fi mulțumit cu o declarație, ear' consecuențele acestui principiu le-ar fi lăsat pe mai târziu. „Neue Freie Presse“ însă, care de altcum nu a fost și nu este neprietenă Maghiarilor, e de părere, că primirea acestei propuneri sparge o gaură afundă în unitatea limbii armatei și că ar fi preste puțință a refusa cu timpul aceeași concesiune față cu limba polonă, cehă, slovenă, ba și față cu cea croată, română și slavonă. — Delegațiile și-au încheiat ședințele la 3 Decembrie. — Casa deputaților a votat în a treia cetire proiectul despre contingentul de recruți și a început dezbaterile asupra proiectului de lege despre expoziția, ce e a se aranja cu prilegiul mileniului. — **Noul cabinet al României.** După-ce în urma eșirii din cabinetul Florescu a ministrilor Catargiu, I. Lahovary și Olănescu, reîntregirea a întâmpinat multe greutăți, întreg ministerul a trebuit să și prezente dimisia. Noul cabinet, care a depus jurământul în 9 Decembrie este compus astfel: Catargiu, ministru president și de interne; Alexandru Lahovary, externe; prințul Știrbey, finanțe; generalul Iacob Lahovary, război; Olănescu, lucrări publice; Sturdza Scheianul, justiție; Tache Ionescu, culte. — La 4 Decembrie s'au prezentat parlamentelor din Budapesta, Viena, Berlin și Roma **nouele convenții comerciale.** Aceste convenții sunt privite de ziarul englez „Times“ drept un important pas spre întărirea și lărgirea triplei alianțe, care și a încheiat rânduile, a creat noue bastioane de putere și s'a nisuit a contopi întreagă Europa centrală dela Mediterana până la granița ruscă și dela Marea-de-Nord până la Balcani, într'o confederație, care stă pe basă comercială, dar' nu este fără aspecte politice. — În lumea politică și comercială franceză încheierea convențiilor între statele, centrale a produs o adâncă impresie. Mai multe țări impută sistemului protecționist, urmat de o vreme încoace, că a adus Franța într'o situație grea și periculoasă. — **Camera italiană** a ascultat la 1 Decembrie expunerea motivelor bugetului, care în viitorul exercițiu se va prezenta cu un excedent de 9 milioane. Ministrul Luzzatti a fost viu aplaudat. La 5 Decembrie a avut loc în Roma o adunare de vr'o 200 deputați, în care ministrul-president di Rudini a făcut o expunere a situației și a cerut un vot de încredere lămurit. Deputatul Barazuoli a declarat, că majoritatea stă la dispoziția guvernului, dacă îi trebuie un vot politic și în ședința camerei dela 7 Decembrie luându-se spre știință cu 248 voturi, contra 92, declarațiunile guvernului și aprobând politica sa internă și bisericească, s'a trecut la ordinea zilei. — În Franța atitudinea episcopilor în urma condamnării arhiepiscopului Gouthe-Soulard devenind și mai agresivă se asigură în cercurile parlamentare, că guvernul are intenția a nu se mai opune propunerilor de a separa cu încetul biserica de stat, și că ar fi hotărât a nu mai ocupa deocamdată scaunele episcopesci vacante. Ear' senatul a primit ordinea de zi provocând guvernul a se folosi de drepturile de care dispune spre a impune clerului respect față cu republica și supunere față cu legile. — Asupra revoluției din China țările engleze, întemeiate pe telegrame dela vice-regele și dela alte persoane de încredere, aduc scirea, că răsculații sunt bătuti, având 1100 morți și răniți. Numărul creștinilor uciși de răsculați se urcă la 500.